

Udenrigsministeren (Scavenius): Fra det Tidspunkt Tanken om at søge en Løsning af Hjemløshedsspørgsmaalet i Nordslesvig gennem en Traktat med Danmark fremsattes i Tyskland, har den danske Almenhed vist en, saaledes som det ogsaa blev fremhævet af det ærede Medlem, der nu stillede Forespørgselen til mig, stærk Interesse for denne Sag. Jeg tillader mig at erindre om, at jeg under Finanslovens første Behandling i dette høje Ting i Efteraaret i Svar til det ærede Medlem fra Kolding havde Anledning til at meddele, at Forhandlingerne om dette Spørgsmaal, der i Efteraaret 1912 indlededes paa tysk Initiativ, maatte betegnes som svævende. Yderligere Oplysninger mente jeg det paa det daværende Standpunkt ikke rigtigt at give, men i Betragtning af den fra den preussiske Regerings Side i det preussiske Herrehus afgivne Erklæring om dens Stilling til Spørgsmaalet maa jeg erkende, at den danske Almenhed har et berettiget Krav paa at blive gjort bekendt med den danske Regerings Stilling.

Ihvorvel man fra tysk Side har anerkendt, at der som Følge af langvarigt Ophold paa slesvigsk Grund billigvis maa indrømmes derboende hjemløse et Krav paa blivende Ophold dersteds, har man dog ment at kunne vente Spørgsmaalet løst derved, at Danmark gav de hjemløse dansk Indfødsret. Dette skyldes formentlig den Betragtning, at disse hjemløse kun af den Grund ikke er i Besiddelse af dansk Indfødsret, at deres Fødsel — eller deres Faders eller Moders Fødsel — falder forud for den nye danske Lovgivning om Statsborgerret af 1898. Naar Danmark gav de hjemløse Indfødsret, vilde Preussen til Gengæld for deres Vedkommende sætte Bosættelsespatentet af 1841 ud af Kraft og tilsikre Danmark, at de ikke vilde kunne advises som Følge af Trang; Preussen maatte dog forbeholde sig, ligesom det er sket i Bosættelseskonventioner med andre Lande, fremdeles at kunne udvise de paagældende, saafremt det maatte vise sig, at de aktivt tog Del i den nationale Strid.

Skønt Spørgsmaalet om de hjemløses Forhold maatte betragtes som et indre tysk Anliggende, har den danske Regering vist sig villig til at medvirke til Sagens Løsning under Forudsætning af, at Spørgsmaalet helt bragtes ud af Verden. Man har ikke ment det forsvarligt at optage alle de hjemløse som danske Statsborgere, men man har erklæret sig villig til at

meddele Indfødsret til visse Kategorier af dem, saafremt Preussen vilde naturalisere de øvrige. Den forrige danske Regering tilbød derfor at give Indfødsret til saadanne hjemløse, som udtrykte Ønske derom, og den erklærede endvidere at ville tage under Overvejelse desuden at naturalisere de hjemløse, der i særlig Grad maatte antages at være knyttede til Danmark, fordi begge deres Forældre er danske eller de er Børn af ugift dansk Moder.

I Svar herpaa har den preussiske Regering i Vinter udtalt Ønske om, at Danmark vilde meddele Indfødsret ogsaa til de hjemløse, hvis Bedsteforældre er indvandret fra Danmark til Slesvig, og den har erklæret kun at kunne lade en eventuel Traktat omfatte de hjemløse, som Danmark vilde naturalisere, men ikke at kunne paatage sig nogen Forpligtelse til at naturalisere som tyske Statsborgere de øvrige hjemløse. Med Hensyn til disse sidste haabede den preussiske Regering, at de i Tidens Løb maatte opnaa Statsborgerret i det ene eller det andet af Landene, saaledes at paa denne Vis de hjemløse efterhaanden vilde blive absorberet.

Den danske Regering maa, ikke alene ud fra den Betragtning, at der her i Danmark savnes Forstaaelse for Afsluttelsen af en Traktat paa dette Grundlag, men allerede fordi den ikke kan dele Haabet om Spørgsmaalets fuldstændige Løsning ad denne Vej, være af den Anskuelse, at Sagen under disse Omstændigheder ikke lader sig fremme. At der ikke er Udsigt til et Resultat af disse Forhandlinger, fremgaar jo af den tyske Regerings nu i Herrehuset afgivne Erklæring.

Statistikken udviser, at hele Tallet af hjemløse er godt 1,800, deraf vilde efter den forrige Regerings Tilbød tilfalde Danmark godt 300 foruden dem, der selv maatte udtale Ønske om at opnaa dansk Statsborgerret. Forøges dette Tal med de hjemløse, hvis Bedsteforældre er indvandret fra Danmark, naas ca. 500. Den danske Regering kan ikke se rettere, end at de Vanskeligheder, som Hjemløshedsspørgsmaalet frembyder, ikke bliver væsentlig ringere, enten der findes 1,800, 1,500 eller 1,300 saadanne, og naar saaledes de Fordele, der skulde opnaas ved Traktaten, maa antages at ville udeblive, kan Regeringen saa meget desto mindre se bort fra det principielt uheldige i at meddele dansk Indfødsret til Personer, der lever udenfor Landet, og som ikke selv har udtalt noget Ønske i saa Henseende.